

Jankove zgone in nezgode.

Spisal *Borisov.*

eseni je bilo. Nastopali so megleni, otožni dnevi, in deževalo je dannadan. Pastir Janko je gonil vsako jutro in vsak popoldan čredo ovac na planoto za vasjo. Ni bilo prijetno to življenje. Večkrat je bil deček moker do kože in se ni imel kje pogreti. Sedel je pod drevo in premišljal, kako je bilo časih in kako je sedaj. In vselej, kadar se je domislil na pretekle čase, mu je postalo tesno pri srcu, da bi bil najrajši zajokal. Mlad je bil še Janko, saj je izpolnil komaj štirinajsto leto, vendar mu je bilo že hudo za izgubljenimi, lepimi dnevi...

Pred par leti je bil deček še v mestu, kjer se mu je prav dobro godilo. Imel je vsega, česar si je poželed: obleke, hrane in sedel je lepo pod streho na gorkem, kadar je bilo zunaj grdo. Toda vse te sladkosti so minile — vse po njegovi krivdi.

Jankov oče je bil trden posestnik v Lipovju. Dal je svojega sina v mestne šole, da bi se česa naučil in prišel počasi do lažjega in boljšega kruha kot ga ima v današnjih časih kmet, ki se trudi vse leto in mu morda v par urah nezgoda vzame vse upanje. „Kar je v glavi, se ne da iz nje izbiti,“ je rekel časih Jankov oče, „medtem, ko par ledenih zrnec zbije večkrat nam kmetom vse imetje, ki ga imamo.“ In prav je mislil mož.

„Fant, pamet imej in uči se,“ je rekel oče, ko je prvič odhajal od sina. Janku je bilo težko in zajokal je, ko je ostal sam v mestu. Do takrat ni mislil, da je tako težko iti od staršev...

Šel je na stanovanje, ki ga mu je bil izbral oče. Stara, napol slepa je bila njegova gospodinja in govorila je z njim jako prijazno, skoro kot mati. Poleg njega je imela na stanovanju še dva druga dečka, ki sta bila Jankove starosti. Kmalu so se vsi trije dodobra spoznali. Eden izmed onih dveh dečkov je šel z Jankom v prvo gimnazijo. Fantič je bil siromak, kar se je videlo že na njegovi obleki, ki je jasno kazala, da ni bila njemu pomerjena. Plašen je bil kot golobček, vendar prijazen, tako da sta bila z Jankom kmalu prijatelja, zlasti ker je vedel Jankov prijatelj marsikaj, kar je bilo Janku neznan. Deček, ime mu je bilo Tonček, je bil že tretje leto v mestu, ker doma ni imel prilike, da bi se pripravil takoj za prvo gimnazijo kakor Janko. Takoj prvo leto, ko je prišel v mesto, mu je umrl oče. S tem je izgubil deček premnogo. Mati bi ga bila najrajša vzela domov, da ji niso ubranili drugi ljudje, zlasti učitelji, pri katerih je bil Tonček na najboljšem glasu. Imela je sicer na domu še dva starejša sinova, ki sta ji pomagala pri delu. Ker je bilo pa posestvo majhno, se niso mogli samo s tem živiti. Fanta sta hodila delat tudi drugam, da sta z zaslužkom kaj pripomogla ubožni materi. Toda tudi to ni bilo dovolj. Za dom bi že še bilo, a v me-

stu je bil še Tonček, ki ga niso mogli zapustiti. Vsi trije, mati in sinova, pa niso mogli prihraniti toliko od svojega zaslužka, da bi bilo za Tončka dovolj. Treba je plačevati hrano, stanovanje, ki je bilo v mestu precej drago, poleg tega pa še vedno kako obleko. Ni bilo prijetno to za mater in onemogla bi bila, da ji niso priskočili na pomoč dobri ljudje. Deček je po posredovanju svojih učiteljev dobival zastonj hrano pri neki bogati rodovini. Tuji kruh jesti je pa grenko. To je kmalu občutil Tonček. Rodovina, ki mu je dajala hrano, je bila dobra z njim, vendar je bil deček vedno v strahu, da se komu kaj ne zameri in s tem ne izgubi podpore. Jedel je vedno v kuhinji. Kuharica ni bila videti nič kaj usmiljena ženska. Tončka ni mogla videti. Kadar ni bilo gospe zraven, je govorila z njim jako ostro, tako da se je je deček bal. Dajala mu je veliko manj hrane kot je odkazala gospa. Tako je životaril Tonček, in vse na njem je kazalo, da se mu ne godi dobro.

Drugače je bilo Janku. Prve dni mu je bilo dolgčas po domu, a kmalu se je privadil mesta. Imel je dobro hrano na stanovanju, gorko, mehko posteljico, videl je marsikaj, česar ni bilo v Lipovju, in deček je bil zadovoljen.

Gospodinja, pri kateri je stanoval, ga je imela rada. Janko je kmalu opazil, da ji je on ljubši kot Tonček in Andrejček, ki sta bila tudi z njim na stanovanju. Dolgo časa ni mogel vedeti, kaj je temu vzrok.

Nekega dne je Tonček pustil v omari nekaj v neredu. Hitro ga je gospodinja ozmerjala in mu oporekala, da za tiste borne kronice ne bo pospravljala za njim. Bila je huda kot bi se zgodilo bogve kaj. Drugič je pustil Janko ravno tako razmetano perilo. Gospodinja pa je vse molče pospravila in ni rekla ničesar.

Tedaj je Janko spoznal, da ima on več pravice kot njegova tovariša, saj plača njegov oče več stanovanja zanj kot onadva oba skupaj. In v dečku je zrastel ponos, da tudi v mestu gledajo na to, kdo ima več.

Začeli so hoditi v šolo, Janko in Tonček sta hodila skupaj v prvo gimnazijo, Andrejček pa v drugo. Kadar so prišli domov, je gospodinja vsakega posebe vprašala, če je bil kaj vprašan in če je znal. Janko je vselej moško pritrdil, isto tudi Tonček, a vedno bolj pohlevno. (Konec.)

